

נחמה פוחצ'בסקי. ספנה ביקורת קטלנית על סגנונה צילום: אורה עשהאל, מתוך אלבום משפחתי

בהר מיהר להתודע לעומק אל יצי"רתה של פוחצ'בסקי. "בתוך ארבעה ימים קראתי כל מה שהיא כתבה, ועל פי התמות הדומות, השמות, המצבים, השפה, היה ברור שזו היא". גם קוראים שאין מוסמכים מהם - חוקרת הספרות פרופ' יפה ברלוביץ, שהרבתה לעסוק ביצירת פוחצ'בסקי, נינה של הספרות עו"ד עצמון יניב פוחצ'בסקי, החוקר גם הוא את כתביה ומתחזק את ארכיוניה - אישרו את הגי"לוי כך גם חוקרים נוספים. "פלורה ספור" נכתב בידי נחמה פוחצ'בסקי. לכך נוספו עוד סימנים מחוקים: במכ"תב שכתבה פוחצ'בסקי מיד לאחר פרסום הסיפור לדניאל פרסקי, חוקר בן זמנה שהתע"ניין מדוע אינה מפרסמת סיפורים, היא כתבה כי דווקא פירסמה, בשם ברזי; אותו פסבד"נים שימש אותה בשני סיפורים אחרים, שעי"הם התמה נ' בת צבי; שם אביה היה יונה צבי פיינשטיין; ו"פלורה ספורטר" מוקדש "לנעמי פ": אחייניתה נעמי פיינשטיין נישאה סמוך למועד פרסום הסיפור.

צאצאיה של פוחצ'בסקי, מספר בה, "היו המומים: פתאום סבתא של סבתא שלהם מדב"רת אליהם אחרי 100 שנה. ולא מדובר במכתב קצה, אלא בסיפור של 3,700 מלה". הגילוי הזה, כך נדמה, הוא מימוש צוואתה הספרותית של פוחצ'בסקי, שנכתבה סמוך למור"תה ב-1934: "הכתבתי? לא! פנאי לא היה - הע"בודה הקשה בלעה את הסופרת, ומה שבדפס"אינני יודעת כיצד ואימתי יצא מתחת עטי. אם לאחר שאני אשכח בדירת הנצה יימצא במישהו רצון לאסוף לתוך הקובץ את מה שיימצאו בע"לים הללו ובעוד אי אלו מקומות בדפוס או בכתב"יד, אבקש למסור את העבודה לידיים נאמנות". בימי חייה של פוחצ'בסקי ראו אור בתתי"מתה שני קובצי סיפורים: "ביהודה החדשה" בשנת 1911 ו"כפף ובעבודה" ב-1930. הרומן היחיד שכתבה, "במדדון", שהוא הרומן הארצי"שראלי הראשון פרי עטה של סופרת עבריייה, התפרסם רק 70 שנה אחרי מותה, ב-2004. לאלה, ולסיפורים נוספים שפירסמה בעיתוני תקופתה, נוסף עתה "פלורה ספורטר", שפורפ"בהר מגדיר אותו "הסיפור המזרחי הפמיניסטי הראשון". מאמרו של בהר על הסיפור מתפרסם בכתב"העת למחשבת ישראל "פעמים", שמוציא "מכון בן צבי לחקר קהילות ישראל במזרח". יפה ברלוביץ, פרופסור לספרות עם ישראל

... הריחו יודע, כי לנסים צומ"חות השניים; כל היום אין התי"נוק יורד מעל ידיה וגם בלילות אינו נותן מנוחה... היא לא נשאר הערב בבית לעזור לה? היא נעלבה, אבל בתוך עלבונה מתערב קורטוב של יהירות, כשהיא מחליטה כי טר"בות הנשים מבעליהן, אלף פעמים טובות מהם!

מיהי הכותבת? כפי שאפשר לה"בין מלשון הדברים וסגנונם, לא מדובר בבלוג עכשווי של אשה צעירה הקוב"לת על עול מטלות הבית הנופל על כת"פיה בלבד, אם כי הבעיה הזאת לא נעל"מה כלל ב-100 השנים שחלפו מאז פור"סם הסיפור שממנו לקוח הציטוט.

אבל "פלורה ספורטר" - זה שמו - הוא הרבה יותר מאשר סיפור ישן שיכול לד"בר אל לבם של קוראות וקוראים עכשוויים. הוא התפרסם ב-2 בפברואר 1914 ב"חרות", עיתון ספרדי-מזרחי שראה אור בארץ"ישראל בשנים 1901-1917 ושימש במה אינ"טלקטואלית פלורליסטית. על הסיפור חתומה "בת צבי" - שם עט. מיהי בת צבי? במשך 100 שנה לא רק שזהות הכותבת לא היתה ידועה, היא גם לא עניינה אף אחד. עתה מתברר כי את הסיפור כתבה לא אחרת מנחמה פוחצ'בסקי - הסופרת הארצישראלית הראשונה ואחת הסופרדיסטיות הבולטות ביותר שפעלו בארץ. איך קרה שיצירה של סופרת כה מרכזית בתר"לדות היישוב, בת העלייה הראשונה, ששורה ארוכה של חוקרות וחוקרים עסקו בה ובכת"ביה, נותרה עלומה במשך שנים רבות כל כך? פרופ' משה בהר גילה את הסיפור ואת זהות המחברת שלו במקרה. הוא כלל אינו חוקר ספ"רות אלא היסטוריון במחלקה ללימודי המזרח התיכון באוניברסיטת מנצ'סטר באנגליה. תוך כדי מחקר על ארץ ישראל בתקופה העותמנית, הוא מספר, נתקל בסיפור שהתפרסם ב"חרות". במרכזו, אשה יהודייה ממוצא ספרדי הוזיה עם בעלה פרסיאדו ב"מושבה אשכנזית", כלשון הסיפור. "היה לי ברור שזה טקסט חשוב, מבחי"נת התכנים הפמיניסטיים והמזרחיים שבו, שהם חסרי תקדים לתקופתם", הוא מספר, "היה לי ברור שהוא נחמד בשם עט".

תחילה שיער כי כתב אותו אחד הסופרים המזרחיים המוכרים בני אותה העת, יצחק שמי או יהודה ברלא, אבל בדיקה השוואתית של הסיפור עם כתביהם הבהירה כי איש מהם אינו הפתרון לתעלומה. בהר החליט לעסוק בסיפור בלי שידע מי כתב אותו. את ההשערה שמדובר בסיפור פרי עטה של נחמה פוחצ'בסקי העלתה בראשונה חוקרת הס"פרות ד"ר רתם וגנה, שקראה את המאמר שכ"תב בהר בנושא. זו היתה כמובן השערה דרמטית.

לרגל יום האשה הבינלאומי

חצי נחמה

באיחור של 100 שנה נפתרה תעלומת זהותה של מחברת הסיפור "פלורה ספורטר", על אשה יהודייה ממוצא ספרדי החיה עם בעלה ב"מושבה אשכנזית". החוקרים תמימי דעים שזו נחמה פוחצ'בסקי, הסופרת הארצישראלית הראשונה. האם הגילוי מעיד שהיא היתה גם מחברת הסיפור הפמיניסטי-מזרחי הראשון?

צפי סער

המשך בעמוד הבא

המשך מהעמוד הקודם

פוחצ'בסקי (יושבת שלישית משמאל) בחתונה בתה אפרת בן כהן. אכזבה מכך שהתחייבה הלאומית לא כללה גם שוויון לנשים צילום: טלי אבישי

באוניברסיטת בר אילן, שמחה על גילוי הסיפור של פוחצ'בסקי ומכנה אותו "מציאה". ב"פלורה ספורטר", היא אומרת, באים לידי ביטוי שלושת נושאי הביקורת המרכזיים המאפיינים את כתיבתה של פוחצ'בסקי: ביקורתה על יחס החברה שבה חיתה לפועלים, על הגזענות כלפי המזרחים, כעיקר התימנים, ועל אפליית הנשים. ועם זאת, הסיפור שונה ומתייחד מכתיבתה האחרת של הסופרת: "הוא כוכב שעומד בפני עצמו", אומרת ברלוביץ. "יש בו הרכה וזהר, שמש, אופטימיות, מה שאין ב"הודעה החדשה" וב"כפר ובעבודת".

ברלוביץ מסבירה כי פוחצ'בסקי, ציננית בכל רמ"ח אבריה ואף לאומנית, באה לא רץ מליטא ב-1889 עם תקוות גדולות. "היא ראתה בשיבה לארץ ישראל לא רק תחייה לאומית אלא גם תחייה נשית. היום היינו אומי רות - פמיניסטית". אלא שאכזבתה היתה גדר לה. היחס לנשים נותר כשהיה, כך גילתה. פוחצ'בסקי - שפעלה למען פועלים עניים, ייסדו לה לימודי עברית לנשים והקימה את האגודה הראשונה בארץ ישראל לשוויון זכויות לאשה, בין שאר מפעלותיה - היתה האשה הראשונה שהשקיעה כסף וזמן רב על שכתבה ליו"ר ועד מושבה, בראשון לציון ב-1919, אולם ויתרה על התפקיד כי זו היתה "שעת חירום", ראשית המנדט הבריטי בארץ.

האכזבה, כך נראה, באה לידי ביטוי ביצירה תה. בניגוד חד לפעילותה הפוליטית, כתיבתה היתה מלנכולית - כמעט תמיד הסתיימו סיפוריה במוות, או בריחה, או השלמה עם גורל מה היא ספגה ביקורת על כך: סיפוריה כונו תבוסתניים. תקופת העלייה הראשונה דרשה סיפורי גבורה, מסבירה ברלוביץ, אף גבר לא כתב או על מות ילדים. אחד ממבקריה הראשונים אף מנה בלבן לוג 17 גיבורים מתים בספרה "הודה החדשה". שנים רבות אחר כך לא הרבה השתנה: הרי קר הספרות המגוון פרופ' גרשון שקד כינה את יצירתה במונח "טוטלת דמעות". ואולם ברלוביץ מסבירה כי פוחצ'בסקי לא ייכנה ביצירתה, כפי שנטען, כי אם קוננה - על מצב הנשים בפרט ועל המצב החברתי בכלל. אבל אם לכונן ניתנה זכות הצעקה, כדבר הביטוי הנודע שטבע, לה לא היתה זכות הקינה - שהיא תפקיד נשי מרבה, כפי שמוכיחה ברלוביץ.

"החיים במושבה היו מתחילה קשים ורעים לפלורה; אבל לאט לאט, שנה אחרי שנה, הסתגלה אליהם יותר ויותר עד שהיתה כבת כפר מלידה האהבת את השדה, הגן, את הלול ואת הרפת... העגבניות בגן - איזה צבע בה מד יש להם! והקישויות (קישואים, צ"ס), פרחי הקישויות, מה ענקיים הם, מה יפים עלי הקטי" פה שלהם אחרי ליל הטל!"

"פלורה ספורטר" שונה, כאמור מסיפורי הנ"כאים של פוחצ'בסקי. "פלורה היא אשה מודרנית, קוראת, משכילה, עובדת את האדמה, אוהבת טבע", מפרטת ברלוביץ. היא "האשה החדשה", שפוחצ'בסקי משלבת בדמותה את התורה הפמיניסטית שלה עם זו הציננית.

אגב, קטע חביב בסיפור עשוי להוכיח לבני זמננו כי הם לא המציאו שום דבר, אפילו לא את הסנטימנטים שמקדמים את טרנד הטבענות: פלורה ניגשת לפרה ומבקשת לחלוב אותה, אך מגלה כי בלילה הפרצה העגלה מן הדיר וש"תת מעטיני אמה. פלורה "מוצאת שבדיעבד מן היושר היה שהעגלה החלשה תינק פעם את כל חלב אמה, הניקה לרעה חזקה מעט; הלא גם זו ילדת החצר - ומדוע לא תהנה מן הברכה?" לא מן הגמגום שפלורה - ופוחצ'בסקי - הכירו את כתבי טולסטוי חסיד הטבענות.

גם סיומו של הסיפור שונה מזה השגור אצל פוחצ'בסקי: פלורה חולמת חלום - אל"מנט לא שכיח אצל סופרות זו - ובו היא עולה לירושלים ותווה בשוכו של בית המקדש. והו מעמד של נבואה, אומרת ברלוביץ, "אשה מיוסרת מתארת מעמד של אחרית הימים, של גאולה; והרי בני התקופה באו לגאול את העם, לגאול אדמות. עם כל האכזבות, האשמה האחריות היא פורצת דרך לאופטימיות, לא רק שלה אלא של העם כולו: גם אישית וגם משפחתית. זו נבואה, נחמה - כשמה של נחמה פוחצ'בסקי. ופלורה - פרח - פורחת".

"בחייתה כבת עשר ושולטנה בשנתיים פחת ממנה בא אביהן לגור ביפו. מטעם הבר" לשת הירושלמית נמנה לבלויש בעיר החוף. כאן, רחוק מקרוביו, נעשו לו החיים עם שתי יתומות - יותר מרים ויותר קשים. לבו היה מתמלא צער כשהיה אנוס לילח לילח לצאת למשמרתו ולעזוב את הפעוטות לבדן בחדר לובש הוא כלי זינן, ויוצא בשתיקה ולבו גר קפו, נוקפו. הוא סוגר את הדלת אחריה, מג" סה פעמים את המנעול, והולך לו. כסוכבו את השכונה, הוא חוזר לילת חצר, מנסה שוב את המנעול, נוטה אליו אונז ומקשיב. יש שרעש הים מפריע לו להבחין מה שנעשה פנימה - הישנות הילדות או ערות? הוא עומד שעה קלה וחוזר בנענועים לסכיבור".

האבחנות החד-הורית של מר בניסטי השוטר היא אחד הסימנים המובהקים להיותו של "פלור" רה ספורטר" סיפור פמיניסטי שהקדים את זמנו,

"ויש שהיא מרגישה בידות נוראה - לבדה היא כאן, לבדה! כלם זרים ומתרחקים ממנה. רק גברת שטיין לבד מכל האשכנזיות מתעניינת בה ומבקרת אותה" (מתוך "פלורה ספורטר")

לא יכולה בשום אופן לעמוד על אופיה...". על פי בהך, פוחצ'בסקי רומזת כאן ככל הנראה לכיטוי הגזעני והמיוגני ביידיש, שרווח בנוגע למזרחים בקרב חלק מהציננים-האשכנזים: "שורצע חיה, שורצער'ינה א'מחיה", שפירושו שגבר מזרחי שחור משול לחיית פרא בעוד מזרחית שחורה היא תענוג מחיה נפשות (של גברים).

"פלורה ספורטר" אינו הסיפור הפמיניסטי העברי הראשון, אך לטענת בהך, הוא הסיפור הפמיניסטי-מזרחי הראשון. פלורה, הוא מסביר, אינה מוצגת כקורבן; "בכל הסיפורים שנכתבו עד אז - בידי גברים מזרחים כמו יצחק שמי או נשים אשכנזיות - נשים מזרחיות תוארו כקורבן". ואילו פלורה היא אשה ספרדייה יודעת ספר ודוברת שפות, עובדת ואף מנהלת משק חקלאי, עצמאית, חזקה.

פוחצ'בסקי גם נותנת ביטוי לחוסר השוויון בין החברה האשכנזית לזו המזרחית ולהוויה העניינית של פלורה כאשה ספרדייה החיה בחברה שרוכה יוצאת מזרח אירופה. בנוסף לכך, אומר בהך, "ביתוך הסיפור שלה היא גם מביעה יחס חוגן ואוהד לגברים מזרחים החיים באותה חברה. היא מציגה דמויות של מזרחים מתקדמים, שעוסקים במה שנחשב "עבודות נשיות", וכאמור גם אב חד-הורי - ואלה אלמנטים חסרי תקדים או". עוד הוא מציין כי סוג הציננות המצטייר בסיפור הוא מזרחי-מסורתי באופיו.

ההגדרה של סיפור מאת נחמה פוחצ'בסקי כסיפור פמיניסטי-מזרחי - ועוד הראשון - עשויה להיות בעייתית. קודם כל, מעצם הערך בדה שאשה אשכנזית זוכה בכבוד הזה. אבל לא רק זאת: פוחצ'בסקי כתבה גם סיפורים המציגים שוביניזם של גברים מזרחים בלבד, כאילו היה קיים רק אצלם. כך למשל "אסונה קורבן לדעותיה הקדומות של בעלה התימני גם הוא, מאבדת את ולדה בגללו ונאלצת לחיות בו נושא אשה שנייה. האשכנזים בסיפור זה מוצגים כמקור האוהר הנאורות והטוב. בהר מציין, כי פוחצ'בסקי כתבה על דברים

המשך בעמוד הבא

"ויש שהיא מרגישה בידות נוראה - לבדה היא כאן, לבדה! כלם זרים ומתרחקים ממנה. רק גברת שטיין לבד מכל האשכנזיות מתעניינת בה ומבקרת אותה. אבל גם בכיתה של זו לפעמים שבדמיון רודפת אותה המלה הנוראה - פרגניקניה! ועוד איזו הברה שהיא

לרגל יום האשה הבינלאומי

המשך מהעמוד הקודם

שאכן התקיימו בחברה התימנית או, ואולם, שובנינום היה כמובן לא רק בחברה זו, והצגת תמונה חלקית כואת על ידי כותבת אשכנזייה היא בעלת משמעות.

ברלוביץ מספרת כי במסגרת פעילותה הציבורית סייעה פוחצ'בסקי למושפחות תימניות שסבלו מגזענות בראשון לציון כבמקור מות אחרים ונחשבה לאשת אמונה. בסיפוריה המוקדמים אכן עסקה פוחצ'בסקי בחברה התימנית בלבד, אך בסיפורים המאוחרים עסקה גם בסקסיום של גברים אשכנזים. לאשה התימנייה ולאשה האשכנזייה אותו גורל מבי חינת יחס הגבר אליה אצל פוחצ'בסקי, אומרת ברלוביץ ומוסיפה: "לדמויות הנשים התימניות שלה יש מודעות, גאווה נשית, אך הן לא משכילות. יש קצת פטרונות בכך שפוחצ'בסקי מרגישה שהיא צריכה להיות להן לפה".

בהר מצדו אומר כי "שושנה שכנג, שנחשבת לסופרת המזרחית הראשונה, היתה בת ארבע כשפלורה ספורטר פורסם. ככל הידוע לא היו או כותבות מזרחיות. אני לא אומר שאין חשיבות לזהות הכותב, למינון, לצבעו ולמוצאו, אבל הזהות אינה המשטנה היחידה את חושבת שהיה לי קל להגיד שציונית מהע' לייח הראשונה כתבה את הטקסט הפמיניסטי

המזרחי הראשון? או מה, לא ניתן לה את התואר כי היא נולדה אשכנזייה? בעוד שנה דוקטורנט יחפור בארכיונים ואולי ימצא טקסט של כותבת מזרחייה שלא ידענו עליה, טיוטה שלא פורסמה - אהלן וסהלן".

לעומתו, חוקרת הספרות ד"ר קציעה עלון סבורה כי הגדרת "פלורה ספורטר" מאת פוחצ'בסקי כסיפור הפמיניסטי המזרחי הראשון היא בעייתית. "זה משמעותי מי האדם כסיפור הפמיניסטי הראשון יצירה שכתב גבר? הרי היו סופרים שהתקוממו על מעמד האשה, אבל אנחנו מציינות את דבורה בארון. ספרות לא יורדת מהשמים נטולת כותב".

ככלל, היא מוסיפה, "המנגנון הזה, שאישה אשכנזייה לא יכולה לדבר על השוני" זה והפטריוארכיות בחברה שלה אלא דרך האשה המזרחית, לא מקובל עלי". בהקשר זה היא מתייחסת גם לעמליה כהנא כרמון ול"סיפור הנודע" נעמה ששון כותבת שירים. "זה סיפור מעליב, והוא מועלה על נס, אומרת עלון. "האשה האשכנזייה המכובדת כותבת על אשה מזרחית פשוטה. זה מקומם אותי

פרופ' משה בהר: "בכל הסיפורים שנכתבו עד אז, בידי גברים מזרחים או נשים אשכנזיות, נשים מזרחיות תוארו כקורבן. פלורה אינה מוצגת כך"

כאשה מזרחייה שרואה רפלקסיה שלה. פריי צת הדרך באה רק ביצירתה של רוגית מטלון. זו היתה התחלת הייצוג של האשה האשכנזית טואלית המזרחית".

עם זאת מוסיפה עלון כי "פוחצ'בסקי הקדיש מה את זמנה. גם היא וגם כהנא כרמון סופרות נהדרות. אבל עם כל ההערכה, כאשה מזרחית יש לי הפרספקטיבה הפוסט-קולוניאליסטית".

"הכתיבה דנה אותו לעינויים כפולים: לחבלי יצירה, שהם קשיים כקריעת ים סוף, וייסורים ועלבונות בחיפוש מקום לפרסום הכתוב" (מתוך ספרה של פוחצ'בסקי "במדרון"). מדוע פורסם "פלורה ספורטר" בשם עט בעיתון "חרות"? אמנם היה זה נוהג שכיח באותה תקופה לכתוב בפסבדונים, אך פוחצ'בסקי חתמה על סיפורים רבים אחרים בשמה או בראשי תיבות שהיו מזהים אתה: נפ"ש (נחמה פיינשטיין, שם נעוריה).

בהר משער כי באותה תקופה הבינה פוחצ'בסקי, שכאמור ספגה ביקורת קטלנית על הסיפורים שפירסמה שנים ספורות קודם לכן, כי דלים סיכויה לזכות בהכרה ספרותית. ברנה שנתן את הטון באותן שנים, הבהיר היטב כיצד צריכה להיכתב ספרות עברית - וסגנונה של פוחצ'בסקי היה מוקצה. כלשונו של בהר: "בשנים 1913-1914 רק הקשת הדמוקרטית המזרחית שאיפיינה את עיתון 'החרות' יכלה להכיל טקסט דוגמת 'פלורה ספורטר'". הפרסום ב"חרות" נכע אפוא מכך שבכימות ההגמוניות של תנועת הפועלים לא

מיטין, בכיוון השעון: יוסף חיים ברנה, קיבל את זכות הצעקה; יהודה בורלא, פרופ' משה בהר שיער תחילה שהוא מחבר הסיפור; נעמי פיינשטיין, אחייניתה של פוחצ'בסקי; הסיפור מוקדש לה; שושנה שבבו. נחשבת לסופרת המזרחית הראשונה צילומים: טלי אבישי וולטר קלוגר / לע"מ

היה סיפור כזה רצוי, אבל בהר רואה בו גם ביטוי לברית פמיניסטית-מזרחית של דהויים אל מול הגמון גברי-ספרותי.

ואיך קרה שהסיפור והות כותבתו לא התגלו במשך 100 שנים תמימות? בהר מייחס זאת לכך ש"חרות", עיתון האינטלקטואלים הספרדיים, נחשב אז נחות, מסורתי. מה שמורד עוד יותר הוא שאי-ההערכה הזאת חילחלה גם אל מחקר הספרות בשנים הבאות. "אני שמח שגיליתי את הטקסט, אבל זו בושה וחורפה", הוא אומר. "שום חוקר ספרות לא התייחס לפרסום המזרחי הזה, כי לא ציפו למצוא בו שום דבר איכותי. לכן החמיצו טקסט של הסופר/יסיטית הכי חשובה בציונות. קיבלו את הנחות התקופה עצמה".

קציעה עלון סבורה שאין זה מקרה שדווקא בהר הוא שגילה את סיפורה של פוחצ'בסקי, שכתבייתה נדחתה על ידי הממסד הציוני הגבירי של זמנה. בהר הוא אחד משורה של אינטליקטואלים ופעילים מזרחים שמצאו את מקומם האקדמי בחו"ל ולא בארץ. אלה שוחט, סמי שלום שטרית, צבי בן דור, מאיר עמור, סמי דר לביא והרשימה ארוכה. אחד הפרופסורים, שעומד כיום בראש מחלקה באחת האוניברסיטאות היוקרתיות ביותר בארצות הברית, שמע כאן בארץ, לפני שנסע לשם, כי "אינו בשל לדור קטורטר". וזו רק דוגמה אחת. "הייתי שמחה שהיא מאמר על 'פלורה ספורטר' היה מתפרסם גם בכתב עת מרכזי לספרות", מציינת עלון, "הרי אין כתב עת 'לפולקלור אשכנזי'".

בכל מקרה, נדמה כי עם גילוי הסיפור נפתח דרך למחקר נוסף. יפה ברלוביץ אומרת, כי פוחצ'בסקי לא המציאה דמויות אלא התבססה על נשים ואנשים שהכירה. "במדרון", למשל, הוא רומן מפתח. היא כבר מתכננת ביקור בארכיון ראשון לציון ואולי גם כוה של מקה ישראל, שם למד פרסיאדו, בן זוגה של גיבורת הסיפור, כדי לנסות לברר על מי מבוססת דמויה המרשימה של פלורה ספורטר. □